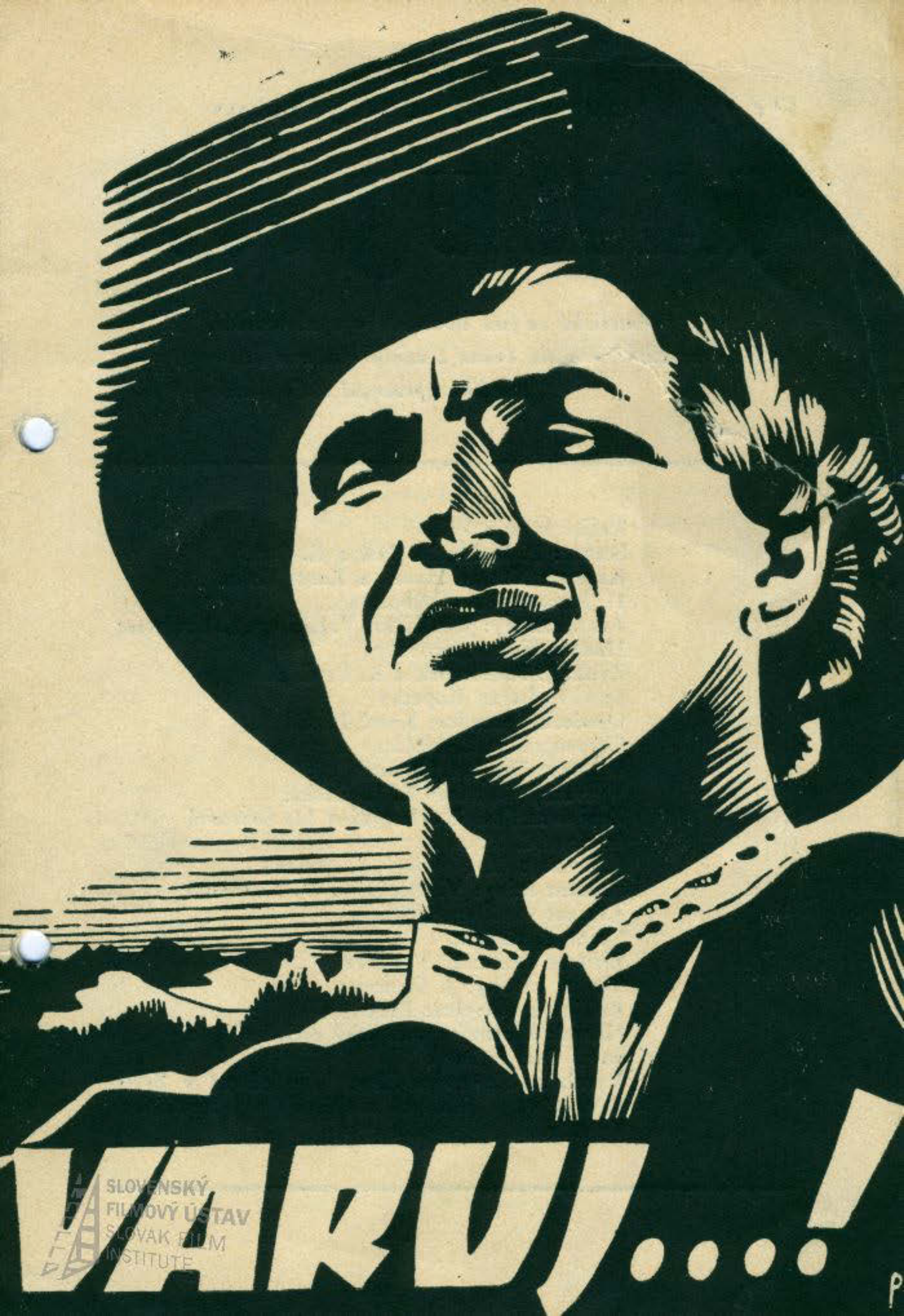

VARUJ...!!

SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE

Prvý slovenský dlhý film

VARUJ...!

Americká odyssea slovenského vystahovalca.

Podľa dramatického diela Ivana Stodolu »Bačova žena«

pre film zpracoval Paľo Bielik.

Režia: Martin Frič

Scenár: P. Bielik, M. Frič a K. Steklý

Kamera: Václav Hanuš a Karol Krška

II. kamera: Karol Kopřiva

Asist. kamery: J. Růžička, V. Richter, E. Rožnovec

Hudba: Šimon Jurovský

Zvuk: J. Rambousek a R. Pavlíček

Stavby: Štefan Kopecký

Umelecký poradca: Karol Plicka

Choreografia: E. Holéczy

Dialogy: Dr. Ján Jamnický

Výtvarný poradca: K. L. Zachar

Zapisovateľka: E. Hessová a M. Šubrtová

Masky: M. Koutek *Koubek*

Rekvizity: O. Novotný, J. Mrázek

Asistent scény: V. Hladký a V. Kubensko

Asistent výroby: A. Sekula

Strih: J. Kohout

Asistent strihu: B. Voděrka

Vedúci výroby: J. Sinnreich

Režijná spolupráca: Paľo Bielik

Nahrál: Filmový symfonický orchester, ktorý dirigoval Otakar Pařík

Vyrobila: Slovenská filmová spoločnosť v Bratislave 1946 v štátnych ateliéroch a laboratóriách v Prahe.

OBSADENIE:

Ondrej Muranica	Paľo Bielik
Eva, jeho žena	Jiřina Štěpničková
Mišo, valach	Július Pántik
Mrnčo	Arnold Flögl
matka	Leopolda Dostálová
pánsky gazda	Andrej Bagár
Ondrejko	Jaromír Garvolt
	Štefan Slivka
Ing. Gregor	Mikuláš Huba
učiteľ	Andrej Chmelko
správca	Dr. J. Jamnický
banský riaditeľ	Dr. Peyer

DALEJ HRAJÚ:

J. Kello, O. Jariabek, F. Dibarbora, J. Paška, J. V. Sperger, Mirian Pauliny - Toth, J. Kulhánek, V. Sekulová, Z. Říha, F. Zvarík, L. Chudík, A. Bada, L. Galschneider, J. Nahálka, J. Sekula a iní.

OBSAH:

Núdzne žijú obyvatelia malej slovenskej podhorskej dedinky. S láskou k horám a materinskej zemi v srdci, s nenávisťou k svojmu maďarskému pánovi, ktorý tvrdou čižmou do prachu zašliapáva ich slobodu a národné uvedomenie. Lopotia do úpadu a zámocký tyran ako pijavica tyje z ich práce, za ktorú im dáva právo dýchať vonu rodného kraja a trochu žinčice k obžive. Pánsky korbáč často tvrdo zasiahne opovážlivca, ak neodskočil dost' zavčasu pred kočiárom, na ktorom sa svážajú rozjarení hostia k hlučným pitkám do kaš-

Státní půjčovna filmů - Praha II,
Národní tř. 28. - Telefon 270-41-44, 385-41-47.

SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE

tiel'a. Chudobné, kamenisté lániky pol'a, po ktorých ťahá pluh človek zapriahnutý vedl'a zvieraťa, sú ich jedinou radosťou a útechou. Také sú pomery na Slovensku pred prvou svetovou vojnou. Mnohí z mladých podliehajú verbovaniu agentov a volia radšej vystahovať sa do Ameriky.

Bača Ondrej Muranica l'úbi svoju zem, svoju ženu i chlapca Ondrejka. Stará sa o svoju matku a rovnako ako všetci ostatní nenávidí maďarský korbáč. Vysoko na horách opatruje pánove ovce, dorába pre neho ovčí syr a veľa ráz mu nezostane ani podiel výrobkov, ktoré pripadajú na jeho rodinu. I jeho trpezlivosť má však svoje medze. Pán ho robí zodpovedným za ovcu, ktorú zadlávi medveď. S nasadením vlastného života zabije medveďa a pyšne suší jeho kožu pred kolibou. Príde však gazda a tlmočí bačovi pánovo právo na kožu zabitého zvieraťa. Po prudkej hádke s gazdom vystupuje Ondrej Muranica zo služby a rozhodne sa odísť do Ameriky. Tam si našetrí peňazí, rodina sa zatiaľ z kamenistého políčka nejako vyživí, a keď sa za dva — tri roky vráti, prikúpi si pol'a, postaví si novú chalupu a bude sa mu ľahšie žiť. Pre svoj plán podarí sa mu prehovoriť aj priateľ'a Miša. Usporiadajú ešte tancovačku na rozlúčku a opúšťajú svoje hory s nádejou na návrat a lepšiu budúcnosť.

Eva, ktorá veľmi neverí rečiam o šťastlivom návrate svojho muža, lúči sa s Ondrejkom s trpkými slzami.

Týždeň za týždňom, mesiac za mesiacom ubieha a Eva s malým Ondrejkom sa každú noc modlia za otca. Modlia sa vrúcne a po slovensky. Ani v škole sa nechce malý Ondrejko modliť otčenáš po maďarsky. Nadarmo ho učiteľ tresce a vyhráža sa mu; Eva odvádza synka zo školy. Za tento čin jej vypovedia árendu lúky, ktorú dostane iná žena, lebo prihlásila svoje deti k maďarskej národnosti.

Eva však nepovolí. Radšej umrie od hladu, ako by zradila svoju krv. Stále túžobnejšie si spomína na muža, od ktorého prichádzajú zprávy, že sa majú i s Mišom dobre. Najprv pracovali v železniarňach a v uhol'ných baniach. Občas tiež posielala Eve peniaze.

Tým viac sa však cnie Ondrejovi v ťažkom uhol'nom pachu podzemných šácht po tatranských horách a po Eve, voňajúcej slnkom a vzduchom.

Nerepce. Chlapsky sa oháňa čakanom a mení tvrdé balvany uhlia a mozole svojich dlaní na doláre, ktorými si chce vykúpiť šťastie

budúcich dní. Jeho sny a nádeje však rozdrví banská katastrofa. Šachtou prebehne najprv zvuk vzdialeného dunenia. Podpery zapraskajú a baníci v divom zmätku utekajú z ohrozených miest.

Najďalej v šachte pracuje Ondrej. Nadarmo volá Mišo, bežiaci proti prúdu utekajúcich baníkov, svoje: »varuj...!«, nadarmo nasadzuje život, aby sa dostal včas k Ondrejovi. Ten je s mnohými inými zasypaný v šachte. Jeho telo sa nenajde a Ondrej je vyhlásený za mŕtvého.

Sám sa vracia Mišo do rodnej dediny. Prináša smutné posolstvo a skromný kufrík svojho kamaráta. Len stará Ondrejova matka nechce uveriť, že jej syn je mŕtvy a čaká...

Mišo pomáha Eve pri hospodárstve, ako len môže a čoskoro sa s ňou sblíži. Vypukne svetová vojna 1914 a Mišo pred odchodom na frontu ponúkne Eve manželstvo. Opustená Eva neodmietne. Víťazný koniec vojny rúca strúchnivé poriadky starého cisárstva, maďarskú vládu na Slovensku, pánsky gazda uteká a konečne sa dá i pod Tatrami voľne dýchať a slobodne žiť. Mišo sa vráti z vojny k Eve. Narodí sa im dcérka Evka a obaja pijú plnými dúškami z pohára slobody a mieru. Ondrejko, ktorý medzitým vyrástol, nájde si zamestnanie na píle v horách a stará Muranicová stále čaká syna.

V ďalekej zemi za oceánom sa prebýja životom divný pútnik. Nevie, ako sa volá a zabudol svoju minulosť. Zázračne zachránený robotník pri banskej katastrofe stráca pamäť a apaticky blúdi z práce do práce, zo zamestnania do zamestnania. Až raz po rokoch je svedkom srážky auta, ktoré vezie uhlie. Voz sa prevrhne a uhlie zasype človeka. Pútnik s vytreštenými očami sa díva na nohy zasypaného, ktoré trčia z hromady uhlia. Tento pohľad v ňom vyvolá otriasajúce spomienky, ktoré ho spätným pochodom vracajú životu. Prvé, na čo Ondrej, uvedomujúci si zas svoju existenciu, pomyslí — je Eva.

Nádeje matky Muranicovej sa plnia. Jej syn, dávno od všetkých oplakaný, sa vracia, aby jej zatlačil oči k večnému spánku.

Zle privíta Ondreja Muranicu rodná dedina; nachádza Evu v Mišovom náručí. Pochopí však, odpustí a pokorne odchádza do svojich konečne slobodných hôr. Veď má ešte dve zdravé ruky a syna.

Josef Erben, Praha IX. - Hloubětín.

Varuj...!

129

Popisky má na skladě
Pražská půjčovna filmů, rekl. odd.,
Praha II., Václavské nám. 8. I. Telefon 200-41 — 42.

